

Úso és Sofroom között

— Palesztinát emlék Tisbeov nupján —

Amikor Tisbeov napján elzokogtuk a templomban az „Arzé Halevonajn” kezdetű imát, felvönült előttem régi történelmünk vértanúsággal telt dicsőséges fejezete és egy személyi kis élményem az ősök szent földjén.

Az „Arzé Halevonajn” a Libanon cédrusait, a Hadrianus császár által elrendelt vérfürdő martiriumot szenvedett tiz hágyját siratja. Ezren és ezren veszték el, de a hagyomány különösen az „aszoro harügé malchüs” a tiz megölt mestert dicsőíti bánatosan Hisz közöttük oly fényes nevek vannak, mint Rabbi Akiva, aki „Echod”-dal ajkán hal meg, mint Rabbi Chananja ben Teradjon, akit Tóra-tekercsbe göngyöltve égetnek el. Meggyilkolták őket csak azért, mert a Tórát tanukák. Hadrian császár é tekintetben az őrtült Antióchushoz hasonlít. A világtörténelem némely zsarnoka, mint Faraó, megelégedett volna a zsidóság testi vagy fizikai elpusztításával, Antióchus és Hadriánus a zsidóság lelkét akarta elpusztítani Antióchus tervének megvalósítását chanuka-gyertya meggyújtásával ünnepeikük, de hogyan tesszük emlékeztetéssé Hadrián császár lelket ölő akaró intézkedését? Ugy: hogy tanulunk. Minden misno, minden din, amit tanulunk emlékeztet bennünket az ő pokoli tervére. Eltiltotta a Tóra tanulását, azt akarta, hogy a vallástörvény folyamata megálljon. Azért különös szigorral őriztette ellen, hogy ne legyen autorizált, vallási döntésre feljogosított egy másik mestertől, szemichó, azaz kéz-átévással felavatott tudós, hogy ezáltal megszakadjon a zsidó vallástörvény helyes, I-tentől előírt láncolata. A talmud elbeszélése szerint Hadriánus császár kiadta a rendeletet, hogy „aki avat, az ölössék meg, akit avatnak, szintén; a város, amelyben az avatás történt, az romboltassék el és a határ, amelyben az aktus lefolyt, pusztítottassék el.” Hogy vette fel a küzdelmet a rendelet ellen Rabbi Jehúdo Ben Bovo?

Olyan területet kerestem ki, amely messze esik a lakott helységektől. Úso és Sofroom között, két hegy között, összegyűjtötte a börtönben levő R. Akivó tanítványait s közöttük öneik szemichó-t adott, így megmentette a vallástörvény gyakorlásának folytonosságát s megkímélt egyes városokat a rómaiak rombolásától. A poroszlók már el is érték. Az avató mester tanácsára a felavatott R. Méir, R. Jehúdo, R. Simajn b. Jajehói, R. Jajsze, R. Nechemjó elmenekültek, ő pedig kiszolgáltatta magát a rómaiak csapásának — saját szavai szerint — mint a kő, melyet nem lehet megfordítani.

Minderre gondoltam, amikor Tisbeovkor felhangzott az „Arzé Halevonajn” szomorú melódiája. És eszembe jutott, hogy pár hónappal ezelőtt jártam Ako völgyében, amely ismét zsidó kézre jutott. Egy mérnök ismerősöm mutatja a terepét, és magyaráz, egyszerre rámutat két pontra s így egyszerűen azt mondja: Uso—Sofroom. Szíven hangosan lüktetett a két név hallatára, felvönült előttem R. Jehúdo b. Bovo drámai avatása, az őt mester felavatása, a poroszlók üldözése... s néztem a két pont felé, ahol Hadriánus hatalma nem tudott győzedelmeskedni. Kisérőm persze nem érti, mi megható van a két kis falu nevében.

Schn. J.

Siófok fürdőtelep

egyetlen orth. **בשר** pensió és étterem

Vasutól, strandtól 2 percre. Kitűnő házikoszt. — Pontos kiszolgálás. — Referenciák: a bpesti orth. rabbinátusnál.

Pártfogást kér

BLAU, orth. kóser pensió Siófok, Bathány-utca 6. szám.

Kitűnő minőségű

Hutter

כשר **szarvas szappan**

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyártja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelése mellett: **Hutter József szarvas szappan és Olajpar r. t.** Budapest, VII., Erzsébet-körút 6. — Telefon: J. 461—92, 93, 94, 408—92.

elött hunyt el, 30 évvel apósa halála után. A sírok feirélenek a rengeteg cédulától, melyekre feljegyezte ki-kij saját és szeretteitinek nevét, valamint a kérelem (bákosó) tartalmát, amit a Mindenhatótól könyörög a nagy gaon érdemében.

A tölöngés és forróság dacára sikerült a liszkai czádik sirkőfeliratát feljegyeznünk, melyet alábbiakban adunk. (A felirat rövid tartalma: „Itt nyugszik a szent gaon, a világ pillére, Izrael világítója és disze, a nemzedék bölcsé, szegények istapolója stb., élelméjü tudós, talmudban és kabalában egyaránt. Elhunyt 5634. Av 14-ik estéjén.”)

כי הרהב המפור הנדול הגאון הקדוש מרה בני במרה אחרו ויל אבדסחיק צדיק יסוד העולם נר ישראל והדרו רבים הלבו לאורו רבב ישראל ופרשו חכם הדור אהוב ישראל משכיל אל דל משמר לכל עם הארץ חסיד וענוני בצינא קדישא חסידא ופרישא הריף ויקי כננלה וננסתר נסטר אור ליד מנחם אב שחרלוד לסיק תנעביה.

Akinek életétérjét felemésztk a gondok, aki el van merülve az anyagiasságba, akinek a földöntuli iránt elfásult az érzéke, vegyen részt egy ilyen évfordulón s akkor azon tudattal távozik majd onnan, hogy nemesítette zsidó lelkét, melyet egy magasztos emlékekkel gyarapított.

Csodaszép

parókák!

tartós onodólálás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly hölgyfodrász

Bpest, Andrassy-ut 19. Telefon: Lipót 999—10.

A nikolsburgi emlék-ünnepély

Amint mult számunkban jeleztük, a nikolsburgi hitközség a R. Mordechai Binét-centennárium alkalmából vasárnap nagyszabásu emlékünnepélyt rendezett. Szlovenszko számos hitközségéből, de Magyarországából és távolabbi országokból is tömegesen érkeztek Nikolsburgba. A szlovenszko jesi-vák egy része (többek között: Pozsony, Galánta, Nagyszombat) is felhasználta az alkalmát, hogy az egykori Tórafeljedelm iránti kegyeletét lerójják. Nikolsburg hitközsége nem látott együtt ily impozáns vallásos gyülekezetet, amitó a morvaországi hitközségek sajnálatos vallási leromlása bekövetkezett. A szlovenszko részvétel nagyjában a pozsonyi Aguda szervezte meg. Az ünnepség vasárnap délután 4 óra után vette kezdetét a nikolsburgi temetőben. A 16. kapitell tehilim recitálása után számos emlékbeszéd és heszpéd hangzott el. A 100 ik évfordulóra a hitközség a siremléket jókarba helyezte, melynek eredeti feliratát alábbiakban adjuk. (A sirkőfelirat eseteli a gaon nagyságát és elhunytának, valamint exhumálásának körülményeit, melyről multheti cikkünk beszámolt.)

ביום א' י"ב כחדש אדר ה' תק"ץ ליצירה היה אדונינו נאון הגאונים רשכביה ויקר בדורו יחיד בעמו כקיש מורה מרדכי ננעט וציל עינה ארבעים שנה היה רועה אביד ורימ פה קהלתנו והמדינה.

נעתק ע"י הצעיר שבאלמו יהודה ה"ק שלמה מאיר ווייס, בודאפעסט

Érdemes megemlékezni a fő-rabbi egy sajátkezü feljegyzéséről, amelyet a gaon imakönyvében találtak és mely így szól: „Ezen-nel megfogadom belí néder, hogy minden oly földi élvezetről lemondok, mely nem föltétlen nélkülözhetetlen és mely egészségem fenntartásához nem okvetlenül szük séges”. Ennek a fogadalomnak megfelelően élt is; már reggel négy óraker tanulni kezdett és

csak este 11, olykor csak 12 óraker tért pihenőre.

Amilyen lankadatlan volt a szorgalma, époly határtalan volt szívjóssága és játékonysága is. Rabbifizetésének egy részét a szegények közt osztotta szét felekezeti különbség nélkül. Végtelen tiszteletnek örvendett olyannyira, hogy mikor az utcán mutatkozott, a járókelő emberek megálltak és vártak, míg elhaladt mellettük a rabbi.

És amilyen szerény volt a maga személyét illetőleg, annyira nem ismert emberi tekintélyt, mikor vallási kötelezettség teljesítéséről volt szó. Történt, hogy mikor az osztrák trónörökös mint Dietrichstein herceg vendége Nikolsburgban időzött, az bejelentette a hitközségi elöljáróságnak, hogy meg fogja nézni a híres régi zsinagógát. Persze, a rabbi élen az egész hitközség várta a főherceget. Ez utóbbi valami ok miatt elkésett és mikor a templomba érkezett, rabbi Mordechai épen imádkozott, nem is szakította félbe az ájtatoskodást és csak mikor bevezette, ment a trónörökös elé, hogy üdvözölje és megáldja. A trónörökös egészen természetesen is találta a rabbi eljárását és oly tiszteletteljesen beszélt hozzá, mint saját vallásának bármely főpapjához.

Végtelenül szerette hitközségét és elhunytá előtt meghagyta: „ha hitközségem valamely tagiának kérése lesz l-tenhez, keressé fel siromat, imádkozzék ott l-tenhez és én a szószólója akarok lenni”.

ארמה כשר

VÉNUS

ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur hechserevel ellátva.

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer, csemege és élelmiszer üzlelben kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.

Kohn Adolf és Társa Győr—Budapest, Zoltán-utca 16. Telefon: 208-22.

Képviselet: **Sussmann Lipót és Társa** Telefon: „Újpest” 161.

Mielőtt **SIRKÖVET** vásárol, saját érdekében kérjen költségvetést

Róna Sándor sirkőgyárából, Nyiregyháza. Telefon 219. Orthodox templom mellett.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut 38. I. em. Párizsi Áruházal szemben. (25 éves működés.)

Hajszálak kiirtása arcról, karról, szepőlök, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — Szemőcsirtás. Arcápolás, bértrendszer. — **Miracle** hajeltávolító szer szétküldése utasítással. Minden eddigit felülmul (Prospektus) Díjtalan tanácsadás.

Mikve — Fürdőszoba — Egylakásos központi melegvízfűtés-berendezéseket készít, átalakít, javít, kedvező fizetési feltételek mellett

Kérjen költségvetést! **Gyenes Antal, Debrecen. Tel. 937.** Kérjen képes prospektust!

A kolomeai és a vizsnici chószidok . . .

... Zimankós téli reggel. Kolomea zsidó lakossága körében példátlanul elkésredett harc fejlődött ki, mely a város határain túl is érezte káros hatását. A reggeli ima alkalmával ugyanis a kolomeai rebbe két lelkes hive eskü alatt állította, hogy az éjjel a fölényes tudású szent rebbet égbeszállni látta. E tanuskodás, a magukat csortkovi chószidoknak való nagyszámu kolomeai zsidók között, annál is inkább keltett óriási megbotránkozást, mivelhogy ebben az általuk rajongásig szeretett csortkovi rebbe nagy tekintélyének csökkentését látták.

A harc egyre nagyobb méreteket öltött, amennyiben a »csortkoviak« minden anyagi és erkölcsi súlyukat latbavetésével azon voltak, hogy a »kolomeai« hivek propaganda jellegű akcióját elgáncsolják.

A viszály kitörésének ötödik napján amidőn a chószidok harca már már a tetőpontját érte, egy éleselméjű chószidnak hirtelen mentő ötlete támadt. Azt javasolta, ugyanis, hogy rejtőzzék el azonnal két megbízható »csortkovi« a kolomeai rebbe udvarában és győződjék meg a tanuk állításainak valótlanágáról. Az indítványt nyomban el is fogadták. Este két tekintélyes hívő a rebbe lakása felé vette útját, míg a többiek nyugodtan hazamentek.

A két chószid észrevétlenül belopódzott a kolomeai rebbe egy kamrájába és lélekzetvisszafojtva, feszült figyelemmel várta a fejleményeket. A rebbe dolgozószobájának hóvirággal fedett ablakával szemben levő kamraajtó hasadékan át, könnyen fellehetett ismerni a foliások fölfe görnyedt sudár termetű ösz rebbe konturjait. Az egész vidéken kísérteties csend uralkodott, amit csak olykor zavart meg egy távoli malom monoton zakatolása. Az elrejtőzött hiveken leírhatatlan félelem vett erőt, midőn órájuk mutatója már a ti-

zenkettes felé közeledett. Közben a hideg oly elviselhetetlenné vált, hogy csaknem ájultan estek össze. Csodát sejtő várakozásukban, a kamra hasadékan át, mintha szellemeket láttak volna az éj sötétjében tovasurranni, mely félelemgerjesztéshez a rozoga ajtó gyakori zörrenése is hozzájárult. A didergő chószidok izgatott kíváncsisággal le nem vették pillantásaikat a rebbe házáról, melynek kéményéből vastag fellegekben szállt fel a kályhafüst az ég felé.

Pontban tizenkét órakor a hivek nem kis ámulatára, hirtelen kinyílt a ház ajtaja és azon egy darócruhás sápadt ábrázatu paraszt lépett ki. Mondanom sem kell, hogy a chószidok szinte kövé me-revedtek midőn a báránybőrösüveges parasztban, ki jobbában élesrefent hatalmas fejszét, baljában pedig kis ide oda pisláloló, misztikus fényű lámpást szorongatott, az agg rebbet felismerték. Utóbbi, korát meghazudtoló fürgeséggel szaporán lépkedett, noha a hó térdigérő volt. A chószidok a rebbet észrevétlenül követték.

A rebbe a szokatlanul csipős hidegre ügyet sem vetve, meg sem állott, míg a város határain fekvő erdőbe nem ért, mely hófedte fáival, egy temető ábrázatát keltette. Itt bámulatos erővel azonnal egy hatalmas fenyőfa ledöntéséhez látott, miközben egy hagyományos szivbemarkoló melódiát dudolt. Jó néhány óráig tartott, míg sikerült a rebbenek, két hatalmas köteg fát összegyűjteni, mialatt a hivek, kik a rebbe eme titokzatos cselekedetét sehogy sem tudták megérteni, szinte megfagytak a met-sző hidegben.

A »paraszt«, kinek galambösz szakállal kerített jámbor arcán, a hold fénye játszadozott, most hirtelen sámsoni erővel vállára kapta a két óriási köteget és a zsidónegyed felé vette útját. A chószidokat a rebbe nem vette észre,

mert mély gondolatokba elmerülve egyszer sem tekintett vissza. A rebbe a zeg-zugos sikátorok egy düledező kunyhója előtt, melyben szörnyű nyomorban szynlódó kilenc gyermekes beteg özvegyasszony lakott, hirtelen megállott, kinyitotta az ajtót és a kötegek egyikét a szobába gurította. A másik köteget egy éhhallal kűzködő, alamizna elfogadását megtagadó, öreg taligás viskójának küszöbére helyezte, majd boldog meglelégedéssel hazafelé bandukolt.

A félig megfagyott chószidok szemeibe, kik azelőtt a rebbet gyálázkodások özönével borították el és a rágalmak hadát indították elene, ime öntudatlanul könnyek tödultak. A rebbe eme emberfeletti nemes cselekedete, olyannyira meghatotta őket, hogy lelkiismeretfurdalástól gyötörve percekig szóltanul révedeztek maguk elé.

Most hirtelen az órára tekintetek, mely nem kis meglepetésükre már hajnali ötöt mutatott. Erre gyors léptekkel a »csortkovi« beszűhámídrás felé igyekeztek, hol már javában folyt a tanulás.

Alig lépték át a tanház küszöbét és az ott összegyűlt nyugtalan »csortkovi« hivek, mintegy villámcsapásra hirtelen felugrottak és leírhatatlan kíváncsisággal, lélekzetvisszafojtva kérdezték:

— Nos, csakugyan égbe szállt a kolomeai rebbe? A két chószid, anélkül, hogy összebeszéltek volna, kimondhatatlan megindulás kö-zepette, egyöntetűen felelte:

— Annál sokkal magasabbra!... Fölösleges annak hangsúlyozása, hogy a viszály ezzel végleg elcsendesült és a béke helyreállott. A kolomeai rebbe tekintélye természetesen nagy mértékben fokozódott a »csortkoviak« szemében.

Müller Jenő, Petrozsény.

Katzburg Salamon könyvnyomdája

Budapest, Dob ucca 28.

Elvállalja mindennemű nyomtatványok elkészítését. — Specialista héber nyomtatványokban.

מקבל להדפיס ספרים בול וכתובים קלים.

Tizenöt év után

A háboru kitörésének tizenötödik évfordulója alkalmából újra napvilágot látnak a világsajtóban a megemlékezések, visszatekintések légiói. Nem sokat használ már ugyan a páratlan vérontás után a multra való emlékezés, mégis a sok reminiscenciából kidomborodik az emberiség nagy szerencsétlensége és esetleg jövőendő összeomlásoknál józanabbakká s okosabbakká teszi őket, meglévén immár állapítva minden oldalon, hogy: rossz üzlet a háboru. Nekünk zsidóknak mindenképen okunk van ezt vallanunk és igen szükséges volna a világháboru tanulságait a zsidó köztudatba maradandó hatással belevinni.

Ha van egy közösség, amelyen sebeket ejtett a háboru, ugy a zsidóság oty sebeket kapott a háboruban, amelyekhez hasonlókat nem találunk. Oly károk és sebek azok, amelyek helyrehozhatatlannak és gyógyíthatatlannak tűnnek fel egyelőre. Mintha az egész világfelfordulás ismét illusztrációja volna a midras ama kijelentésének: „ha büntető baj zudul a világra, lefelől szórja Jákaiv népe éri.“ Egy ilyen katasztrófális szerencsétlenség az orosz-lengyel zsidóság szétválasztása, szét-hullása és tönkremenése. A cári uralom alatt élő zsidóság szelle-mileg s vallásilag a zsidó közö-ség erőtartálékja volt. A chószid-mozgalom melegágya volt e föld és a talmudtudomány klasz-szikus hazája. A nagy jesivákban a Visztulától a Donig éjjel-nappal hangzott a Tóra igéje. A háboru először a galíciai zsidó tömegeket tette földönfutóvá, azután a lengyel zsidóság egy részének közsé-geit szétszórta, a szovjet pedig a megmaradt Oroszországban anyagi-lag, vallásilag, szellemileg tönk-reteszi és megmérgezi a zsidókat.

A háboru kitöréséig a kelet-európai zsidó nyomor és üldözte-tés elől meg volt részben a me-nekülés útja: Amerika. A kiüldö-zött vagy nyomorgó zsidó kime-nekülhetett a szabadság észak-amerikai államába. Vallási szem-pontból ez az emigráció veszte-séget jelentett. A kivándorlók zö-me feláldozta a שבת-t s a vallási törvények nagy részét az amerikai kérlelhetetlen kenyérharcban. Ol-vasztó tégelynek nevezték Ameri-kát már a háboru előtt. De míg a bibliai „kür hábarzel“ vaskohó kiolvasztotta Jiszróél népéből az egyiptomi bálványkultuszt, az ame-rikai olvasztótégely mindazt a régi zsidó értéket levette róla, amely ellensúlyozta volna a dollárkul-tuszt. Mindezek ellenére egy kis töredék Amerikában is jobb gaz-dasági viszonyok közé jutva meg-maradt hűségben a zsidó hagyó-mányokhoz és a többiek is pénz-adományokkal, amelyeket Euró-pában maradt testvéreiknek juttat-tak, hozzájárultak a kehillők fen-nmaradásához. A háboru után Amerika elzárta kapuit és ezzel a numerus clausussal sorsdöntő csa-pást mért a zsidóságra. Mert a középeurópai országokban lehe-tetlen helyzetbe jutott zsidóság nagy részét megfosztotta a boldo-gulás lehetőségétől. Hány értékes, jobb sorsra érdemes ember, mennyi tehetség, talán szűkebb értelemben vett zsidó kiválóság, fog például a mi kis országunkban eltespedni kifejlődési lehetőség híján az ame-rikai numerus clausus miatt? Kül-denek ugyan most is pénzt Ame-rikából Oroszországba, mert a zsidó, volt kispolgárok százezrei egyszerűen az éhhalálnak vannak

szánva, de abban a támogatás-ban nincs sok köszönet. Gyarma-tosítási, a gyáriparba való beil-lesztési kísérletek folynak amerikai pénz segítségével, de nem tudjuk, vajjon e pénzen nem e a zsidó-ságtól teljesen elidegenedett, a szovjet-méregtől teljesen átjárt em-bertípus termelődik-e ki? És a zsidó ember nem is tudja, vajjon kívánja e a mai rend felbomlását, ami a mai viszonyok mellett egy-értékű volna a Kolcsak, Denjikin, Wrangel-féle fehér gárdisták ura-lomrajutásával és így természetesen zsidó öldöklésével? Lehetsé-ges-e a zsidó lélek megmentése a zsidó fizikum elpusztításával?

Mindennapi imánkban hangoz-tatjuk s kérjük a Mindenhatót: távolítson el tőlünk az ellenséget, a betegséget, a pusztító kardot, az éhséget és a bánatot (vehoszer méolenu ajev, dever . . . vejógajn.) Ez az ima 15 év helyzetét tükröz-teti vissza. Ha a háboru alatt alkalmunk volt az ellenség, a be-tegség, a pusztító kard, az éhségig menő nélkülözés borzalmaiból részesülni, a háboru után osztály-részünkül jutott egész Európában. nálunk is: „a bánat“ az antisze-mitizmus a legkülönfélébb vál-fajaiban. E téren egy ország sem kivétel. S ha a háboru alatt sok-szor hangoztatták, hogy az erős idegzetű fog győzni, ugy a mai viszonyok mellett az intézményes zsidó gyűlölet korában valóban erős idegzetre van szükség. Erős idegzet alatt itt nem testi, hanem lelki, erkölcsi és szellemi erőt kell érteni. Ezzel minket csak az üdítő acél-forrás, a Tóra csúfje ruház-hat föl. Tizenöt év is csak ugy szól a zsidósághoz, mint egykor a bölcs király mondotta: (háczék bämüszor) „Ragaszkodj a Tóra fegyelméhez, ne hagyj abba, őrizd meg, mert ez a te életed“.

Divaikötöde! Javításokat elvállalok. **Oppmann,** Kisdiófa-u. 9. — (Szombatban zárva.)

Csak Goldberger festőt kérünk!

Reiner Károly Részv.-Társ.

textil-bizományi nagykereskedés

GOLDBERGER SÁM.F. és FIAI RT

bizományi üzlete

Uj helyiségei: VI., Vilmos császár-ut 15.

(a Bazilikával szemben).

Uj telefonszám: Lipót 962-53.

Sürgöncim: Reingold.

A Jewish Agency négy napja

Lőw Imánuel: Orthodoxia nélkül az Agency egy torz marad

Következőkben adjuk a Jewish Agency üléseinek lefolyását Zürichben. Körülbelül 2000 ember jelent meg.

Vasárnap, augusztus 11-én, délután Weitzmann héberül, angolul és németül nagy megnyitó beszédet tartott. Utána Dinichert svájci miniszter, majd a népszövetség és a svájci zsidó hitközségi szövetség elnöke üdvözölt. Vallási színezetű beszédekkel mondottak: Jecheskiel Lifszyc kalisi rabbi, a lengyel rabbiszövetség elnöke, továbbá Uziel szefárd rabbi Tel-Avivból. Utána a világhírű fizikus Einstein egyetemi professzor, Oskar Wassermann a híres német bankigazgató, Sir Herbert Samuel, Palesztina első fő kormányzója, az amerikai zsidó vezérferfiu Louis Marshall, majd Félix Warburg, az amerikai Joint elnöke, Leon Blum a híres francia szocialista, Salom Asch az író beszéltek. A beszédek mind ünnepélyes vallomások jellegét viselték magukon. A tanácskozást hétfőre halasztották.

Hétfőn, augusztus 12-én tartott ülésen elnökké választották az amerikai Marshallt és alelnökké az angol Lord Melchett-et. Weitzmann kijelölte a jövő feladatait. Követelni kell az angol kormánytól állami földeket és a következő öt éven át legalább száz ezer családot kell betelepíteni, akiknek legalább negyedrészre földműveléssel foglalkozzék. Dr. Leo Frankel amerikai közgazdász egy 15 millió dolláros szövetség alakítását ajánlja. Erre a célra Felix Warburg és Lord Melchett fel is ajánlottak egy milliót. A palesztinai munkának meg kell szünni elméletnek lenni. Kish angol alezredes kifejezte ama reményét, hogy amit a mandatárius hatalom nem engedélyezett a cionista szervezetnek, azt meg fogja adni a kibővített Agency-szervnek.

A délutáni ülésen több cionista szónok után Oskar Wassermann, a híres német bankár beszélt. Azt mondotta: a Balfour-deklaráció a

zsidóságnak adta Erecz Izraelt, de „Erecz” (föld) nélkül, amit meg kell szerezni. A hétfői ülésen felszólaít Lőw Imánuel és a magyar lapokban megjelent nyilatkozatokkal szemben megállapítja, hogy ő Reich Koppel főrral együtt a magyar felsőházban az egész magyarországi zsidóságot képviseli, Zürichben azonban a kormányhatóságilag jóváhagyott Pro Palesztina szövetséget.

Egyebekben felhívta a szövetséget, hogy létesítsen valamelyes platformot arra nézve, hogy a világ nemcionista orthodoxiáját képviselő Agudasz Jiszroel az Agencybe belépessen.

Az orthodoxia képviselése nélkül az Agency egy torz intézmény maradna.

Amint hírlik, a tárgyalások az Agency és az Aguda között folyamatba tétettek, úgy, hogy a szept. 10-én összehívott Kenészió Gedajónak előreláthatólag már módjában fog állni az Agencyre vonatkozólag konkrét határozatot hozni.

Dr. Fischer Gyula pesti főrabbi hangoztatta magyar hazafiasságát amiért az ó-romániai dr. Fildermann közbeszólt, hogy ne politizáljon és azt ajánlotta, hogy a Jewish Agency forduljon a világ összes hitközségeihez csatlakozás céljából. A balkánfélszigeti szefárdok, valamint a jugoszláv zsidóság nevében dr. Alkalay belgrádi főrabbi üdvözölte a gyülekezetet.

Kedden a költségvetést tárgyalták. Egyelőre elfogadták, hogy a jövő évre háromnegyed millió font szükségeltetik, de a vezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az összeget felemeljék.

Ünnepélyes volt az augusztus 14-én tartott záróülés. Megállapították a Jewish Agency szervezete célját: a palesztinai zsidó bevándorlás elősegítése, a héber nyelv és kultúra fejlesztése, mezőgazdasági letelepítés, a zsidó vallásos szükségletek teljesítése a véleményiszabad

ság elvének megőrzése mellett. Előzőleg a következő határozati javaslatokat fogadták el:

1. A Jewish Agency kifejlesztendő az egyetemes zsidóságnak a palesztinai építőmunkát elősegítő szervévé.
2. Anglia köteles a magára vállalt feladatából kifolyólag a zsidó nemzeti otthon kiépítésére.
3. Anglia felszólíttatik, hogy a Nyugati Fal ügyet oly módon intéztesse el, hogy ne ismétlődhessenek az egész világ zsidóságának érzeit sértő incidensek.
4. A Keren Hajeszod lesz a Jewish Agency pénzügyi szerve.
5. A Jewish Agency felszólítja az összes eddig még távol álló zsidó szervezeteket a Jewish Agencybe való belépésre.

Virág Gyula
orth. fiuinternátusa
Bpest, Ó-utca 42.

Szeretetteljes gondosság. — Legjobb referenciák a szülők részéről.

Iskolakönyvek
az ország összes iskolái részére kaphatók Müller-nél, Budapest, VI., Laudon-utca 2.
Tálészim,
Máchzajrim,
Szefórim.

minden festőművész

HOFFMANN FRENCEL
KÉRLEJTE

Képeit.

BUDAPEST-IV.
KÁROLY KIRÁLY ÚT 28-GERLÓCZY U. 5

A vizsgálatás második szombatiára

Irta: HALÁSZ FÜLÖP

Szent érzelmek hullámai áramlanak keresztül a próféta lelkületén, keblében ezer hang kiáltja: Oh, hirdesd a megváltó igét a te népednek. Hirdesd az igét lángoló szavakkal, epedező lélekkel, oltahatatlan lángolással.

Érckürtként rivalgjon szózatod az élet pusztaságában, hogy utat törjenek az Örökkévaló számára, hogy pályát egyengessenek a sivatagban I-tenünknek. Hirdesd, hogy a megváltásnak és boldogságnak égi nemtője fog hozzátok lejtteni azon az uton. De hirtelen kételkedésnek, önmagát emésztő, marcanogó reménytelenségnek dermesztő szele csapja meg ezt a szent hevülést.

Oh, miért is hirdessem? Céltalan meddő az én buzgólkodásom. »Minden halandó fű és minden kegye olyan mint a mező virága.« Legyőzhetetlen akadályok tornyosulnak fel előttem, lelkem lángolása nem olvasztja fel a közönyösséget, a részvétlenségnek jéghegyeit. A mulandó után fut az ember. Mulandó gyönyörök, érdekek hervadó virágai, elszáradó fűszálai után futkos a halandó. Nem az Örök felé fordul kívánsága, hanem a Mulandó áhitja minden idegszálával, lelke minden rezzenésével. Hiábavaló mind az én fáradságom, meddő minden erőfeszitésem. Gyöngye a szavam a földiesség bilincseinek letörésére. Lelkesedés szent tűzében égő ajkaim perzselése nem fogja leolvasztani a jégcsapokat hallgatóim lelkületéről. »Elszárad a fű, elhervad a virág, még akkor is, ha I-ten lelke lehel rá, valóban fű a nép.« Hiába susog az Örökkévaló lehelete az én szavaimban, hiába törekszem ég felé ragadni szavaim sasszárnyalásával népe-

met. Oh, olyan az, mint a fű. Üdítő eső ha pázsitra esik, milyen szép zöld az. Friss szinompában ragyog minden. Harmatcsöppek ha csillognak ezerféle színben pompázó, ragyogó virágkelyhekben, minő megkapó szépsége, ragyogása a fényes színeknek árad ki belőlük. De, ha a nap perzselő heve felszáritotta ama éltető esőcseppeket, ama üdítő harmatot, akkor elszárad a fű, elhervad a virág. Ilyen vagy te is én népem. Addig, de csak addig, míg szavaim lángolása ölel körül tégedet, lelkesedés lávája járja át a bensődet, de, ha elhangzottak szavaim, tettednek virágai nem fakadnak nyomukban. Csakis a magad-ról való megelégedés egyes pillanataiban ér ed, sejtjed meg, hogy az örökkévaló lehelete csap meg tégedet szavaim, lelkem mélyéből szakadt szavaim lihegéséből. De az elragadtatás, a felmagasztosultság eme kiváltságos pillanatainak szent tüzet vajmi hamar fásultságnak közönyösségnek dermesztő fagyaváltja fel. S a nép megint csak ott botorkál megrogzott rossz szokások taposó malmában. Kétely vércseje mardossa a próféta lelkületét, De felébred bensejében a hivatásában való hit: I-tenünk igéje megmarad örökké! S ha ugysy volna! Ha szavam pusztába kiáltó szózat volna is! Ha siket fülekre találnak is szavaim. Ha hiába önteném is könnyeimet lelkemből szakadt szavaimban. Nem baj! I-ten igéje megmarad örökké! Ott él, ott ég énbennem! Szenthevilésben. Lángoló lelkesedésemben. Szavaim merész szárnyalásában. Csak ajkaim elnémultával fog I-ten igéjének lángolása megszűnni az én ajkaimon. De I-ten igéje diadalmos

Ceres-ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszerüzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körút 6.
Telefon: J. 461-92, 93, 94. J. 408-92

Kodni fog előbb-utóbb. Előbb utóbb. győzedelmeskednie kell az igazságnak. Előbb utóbb az igazság kitör sziklasírjából...

Gyönyörű a bölcséink példázata. Kiváló nagy művész csodás szép-szerű domborművű aranytálcát készített. Drága gyöngyökkel fokozta a díszítések elragadó szépségeit. Csakhogy zöldegekkel rakták tele a tálcát, úgy, hogy az a sok zöltség eltakarta ama szépségeket. Ekkor valaki felemelte a tálcát, felborította, a zöltség leest róla, s akkor ime mindenkit meglepett ama dombormű szépsége. Igen, elszárad a fű, elhervad a virág.

Oh, te ember, oh, te nép! Előbb utóbb be fogjátok látni, hogy muló hervadó virágszál mind a te gyönyörűség. Pillanatnyi édes-ség és örökös örvény leselkedik reád. Ki fogod hullatni kezedből ama hervadó virágot és az Eszménynek, az I-teninek csodás szép-szerű világa számára fog kiltárulni a te lelki életed.

Előbb utóbb diadalmaskodni fog az ige, Megfogja puhítani a sziklakeményű szívüket. Meg fogja törni az ellentállásnak vaserejét. Igenis triumfálni fog!...

קניטעפער עטרה פארבריק
פון פיינסטעם וילבער-עס אלפאק
נייט-וילבער ערציינט
Teitelbaum Márton ékszerész
Sátorlajauhely, Rákóczi-u. 27.
אויף פער פאסט פראַקט ערלעדיגט.
אויף עטרה רעפארטורע ווערדען

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruhaza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seidner Lipót** áruhaza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450-87

HIREK

NAPTÁR

Sárosz Ékev, Av 18, IV. Perek
Sárosz kezdete (Bpest): 6 óra 25 p
„ kimenetele „ 7 „ 20 „

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 15-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belsődon postatakarékpénztári csekk útján (50,791 sz.): külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszközölhető. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnok tölti ki.)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.

— Szeárd (spanyol) hitközségek Erdélyben. Kolozsvár után Temesvár-Józsefvárosban vált ki az orth. hitközségből egy 30 tagú csoport és alakított — az új kultusz-törvény alapján — szeárd (spanyol) hitközséget. A miniszteri engedély már birtokukban van. Elnök lett Menczer Ede, gondnokok Singer Herman, Hemli József, pénztárnok Schönfeld Salamon, ellenőr Adler Salamon.

— A munkácsi főrabbi leszállyt Máhrisch-Ostrauban. A munkácsi főrabbi, — akinek ebben az évben hunyt el anyja — Marienbadba utaztatban leszállyt Máhrisch-Ostrauban, hogy kádist mondhasson minjon-nal. E városban, a mely a háboru előtt teljesen neológ volt, most már tekintélyes orthodox lakosság van. Nagy tömeg várta a vasutnál a főrabbit, lakásán is nagyon sokan keresték, de ő nem állott rendelkezésére tanáccsal csak azoknak, akik szombattartók, vagy kötelezték magukat ezen a szombat megtartására. Reggeli 4 órakor imádkoztak *sáchriszt*, hogy hat órakor folytatódhassék az új Marienbadba.

— A közös fürdőzés ellen. A Bécs melletti Vöslau-ban egy vál-lásos zsidó társaság kérelmére a polgármester elrendelte, hogy a hét bizonyos óráiban be van tiltva a közös fürdőzés és ez idő

alatt a fürdők csak a férfiak rendelkezésére állanak. A polgármester azt is ígérte, hogy kellő számu jelentkezés esetén a férfi fürdőzési órákat szaporítani fogja.

— „Tomché Jesivósz Sárosz“-t rendeztek Nagymaroson az elmúlt szombaton, melynek eredményéhez hozzájárultak a budapesti nyaralóvendégek közül: Mayer rabbi 2, Schwartz Viktor 7, Spiller, Platschek 5—5; Weisz Dezső posztókereskedő 4, Schlesinger József kultuszfőnök, Weisz Mór süteménygyáros, Engel, Kohn textilkereskedő, Schwartz Ignác, Weisz N. 3—3; Dr. Hirsch orvos, Steinberger Aron, 2—2; Ismann, N. N., Dr. Sebestyén 1—1. A nagymarosiak közül hozzájárultak: Breuer Jenő 10, Lázár Jakab, Lázár Emil 5—5. Az összeget, 69 pengőt, Breuer Jenő ur által köszönettel vettük. Az összes nem-es adakozóknak ezután monddunk a szegény böcherok nevében hálás köszönetet.

Győr, 5689. *Menáchém Ov* 12-én.
Az Orsz. Tomché Jesivósz Egyesület központi bizottsága.

— Leánykereskedéssel megrá-galmazott rabbi. Nagy feltűnést kellett a mult héten Lengyelországban, hogy a Varsó elővárosának, Praga-nak a főabbiját, Silbersteint, leánykereskedés miatt letartóztatták. A rendőrség ugyanis rájött, hogy tapasztalatlan leányokkal aljas emberek rituális házasságot kötnek s azután elviszik őket és eladják. Mivelhogy ilyen egybekelések Praga-ban igen gyakoriak, a rabbit tartóztatták le. Nemsokára azonban kiderült a rabbi teljes ártatlansága, mivel titkára az ő tudta nélkül, hamisítások útján követte el a szegyen-teljes manipulációkat. A tettes elmenekült. A főrabbit hitközsége nagy ovációval fogadta.

— A berlini reklámkiállítás. Impozáns külsőségek között nyílt meg a reklámkiállítás, amely a társadalmi élet e legfontosabb megnyilatkozásának akarja odaállítani a reklámnak eszközét. Tudósok fognak előadásokat tartani a reklám igazi mivoltáról. Minket ez a kiállítás orthodox szempontból annyiban érdekel, hogy még a kimondott rituális cikkek beszerzése kellő reklám híján sokszor rendkívül nehéz. Szervezetlenség, kicsinyesség — aminek sokszor tökehiány az oka — uralkodik e téren. A berlini reklámkiállításhoz hasonló rendezmények legjobb bizonyítékok

— az orthodox sajtó feladata s fontossága mellett.

— Megint toloncolni akarnak? A főváros közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén szobakerült a lakás.kérdés, illetőleg a lakás-inség és ez alkalommal a népjóléti miniszterium ama állítólagos bejelentéséről is szó esett, hogy a nem budapesti illetőségű lakástalanokat legjobb volna kitoloncoltatni. Megvalljuk őszintén: amikor lakásról, illetőségről és kitoloncolásról hallunk, úgy érezzük magunkat, mintha visszaestünk volna a középkorba, amely 10 évvel ezelőtt szakadt Magyarországra „kurzus“ néven s most is arra vagyunk kíváncsiak, nem fognak-e a lakástalan fogalomnak felekezeti vagy faji tartalmat adni és lakástalanok azt minősíteni, akit egyesek ki szeretnének toloncolni, ami különösen veszedelmes volna azért, mert halljuk, a vidéken többhelyütt rendeztek u. n. állampolgársági razziákat és 30—40 év óta az országban lakó, adófizető polgárokat is utasítanak az ország elhagyására, mert elmulasztották az optálást. Ismételjük, ha kitoloncolásról beszélnek, sok szegény hittevéstvérvérünk háta borsózdik előre, mert tudja, hogy ez az új szociális olajcsepp senki sebtől sem gyógyítja, de lángra gyujthatja az ő kis, szerény existenciáját.

— A kisvárdai Tiferesz Bachurim felkérésére az ott időző Landau Izráel ur, a bánffihunyadi főrabbi veje, *sárosz-náchmú* alkalmával nagy tetszéssel fogadott előadást tartott. Beszédében rámutatott a T. B. egyletek nagy fontosságára, majd intenzivebb tanulásra buzdította az ifjuságot.

— Két diákgyűlés. Kremsben (Ausztria) most ülésezik egy nemzetközi diák-szövetség, amely többek között a főiskolai antiszemizmussal is foglalkozott s határozatilag kimondta, hogy folytatni kell a zsidó és nem-zsidó diákok kiküldöttjei között eddig megkezdett tárgyalásokat. Szóba került a Párizsban a legnagyobb nyomorban élő háromezer zsidó diák helyzete. — Több mint másfélszer diák gyűlt össze a világ minden tájáról Budapesten. A kongresszus célja különféle nemzetek diákársadalmát egymáshoz közel hozni. Természetesen ez nem jelentheti azt, hogy a korrekt angol diák megtanulja lengyel kollegájától, mint kell pogromot csinálni. Talán ha soká fog ülésezni ná-

lunk ez a kongresszus, meg fogják tanulni szegyelni azt, hogy némelyek nálunk „füttyülnek a nyugatra“ ha — a zsidókról van szó. A diákszövetség állami alapon áll, azaz nem német, francia stb. diákok ismer el, csupán németországi, franciaországi csoportokat. Ez oknál fogva zsidó diákcsoport nem jelent meg a konferencián.

— A román kultuszminiszter az orthodoxia különállásáról. A már többször ismertetett új román kultusz-törvény megszavazása alkalmával, miszerint Romániában 3 ritust ismernek el: neológot, orthodoxot és spanyol-szefárdot. — Vlad miniszter hosszabb beszédében többek között a következőket mondta: A legkézzelfoghatóbb bizonyítékai az orthodox különállás szükségességének a nagy áldozatok melyeket meggyőződéséért a vallásos zsidó napról-napra hoz. Vallásos meggyőződésének oltárán feláldozza keresztének egyhétét, szombattartást által. Feláldozza egészségét, amikor, ha — akár hetekig — uton van, beéri száraz, hideg, gyöszölván rab-kosztal, míg a neológia nagy általánosságban nem tart szombatot, se étkezési szabályokat. A cionista képviselők azon ellenvetésére, hogy az orthodoxia Nagyrománia zsidóságának csak egy *minoritás* alkotja, a miniszter azt válaszolta, hogy ő, mint jó keresztény, nem egyeztetheti össze lelkiismeretével, hogy *hitbeli* dolgokban a többség a kisebbséget majorizálja. A vál-lási tilalom akkor sem szűnik meg tilalom lenni, ha azt a többség megszegi. Szabad-e egy a biblia- és tradícióhoz ragaszkodó kisebbséget egy többség kénye-kedvének kiszolgáltatni? . . .

— A Városmajor szanatóriumban érkezett kedden a mádi gaon „. Mint már megírtuk, ott üdülnek a pesti, váci és büdszentmihályi főrabbiak *שלישי* is. — Rubinstein Dávid mezőkovácsi rabbi, aki utóbbi időben a szanatóriumban kezelte magát, a *Tél Talpijosz* havi hal-chikus folyóiratban nyilvános köszönetet mond a szanatórium vezetőknek és orvosainak önzetlen, odaadó munkálkodásukért és kezelésükért.

— **Hölgyek figyelmébe!** Pollák Sarolta 25 éve fennálló kozmetikai intézetét Andrássy-ut 38. I. em. a m. t. hölgyközönség szives figyelmébe ajánljuk. Olvasóinknak fenti cég minden kötelezettség nélkül kozmetikai kérdésben a legmesszebbmenőbb felvilágosítással szolgál,

Hirdetmény

Alulírott rabbinátus ezennel közhírré teszi, hogy *kásrűszbeli* megbízhatóság szempontjából egyáltalán nem vállal felelősséget azon cégekért — különösen fürdő-és nyaralóhelyeken, — melyek magukat „orth kóser“-nek tüntetik fel, ill. a rabbinátus referenciájára hivatkoznak. Ilyen esetekben mindenki tartozik az illető adatokat ellenőrizni. Felelősséget a rabbinátus kizárólag azon cégekért (vendéglőkért stb.) vállal, amelyek helyiségében a rabbiság hechsrtáblája ki van függesztve.

5689. *Av havában.*

A bpesti aut. orth. izr. hitk. rabbinátusa.

— **Halálesetek.** A nehai nyitrai főrabbi özvegye, a jelenlegi főrabbi édesanyja, mult héten elhunyt 87 éves korában. Fián kívül veje, a rétei főrabbi bucsuztatta. Írásbeli végrendeletét emlékezetként szetküldik a hitközségitagoknak. — Nagy gyászja van *Mezőkövesd* zsidóságának. Özv. *Spitz Davidné* hunyt el a napokban 75 éves korában. Igazi *cedekes* volt a megdicsőült, nemes asszony. Regékét mesélnek jótékonyágáról, melyet megboldogult férjével, ki nagy talmid *chóchom* és a község büszkesége volt, együtt gyakorolt. Nem ment ki házukból ember, akin nem segítettek volna, ha kellett nagy összegekkel. Még békében 20 000 koronás alapítványt létesítettek *háchnószász káló* céljára. Óriási részvét mellett lefolyt végtisztességén *Jungreis* főrabbi méltatta nagyhatású gyászbeszédében az elhunyt soha el nem hervadó érdemeit. A család mérhetetlen veszteségét az elhunyt bátyja, *Sidlauer Samu* Putnokról, ecsetelte szívbemarkolóan. — *Mattersburgban* (Nagymarton) elhunyt 74 éves korában Benedikt Adolf, aki hosszú éveken át működött szeretettel és tisztelettel környezve, mint vallásoktató. — Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra Szombathelyen Tisóbeov napján Binder Herman jános házai kántor-metsző feleségét, ki vakbelsőoperáció következtében elhalálozott 38 éves korában. 6 kiskoru árvája maradt. תנצ"ה

Pártoljuk a szombattartó iparosokat és kereskedőket!

— **Elítélt zsidóság elleni izgató.** Kovács Árpád magántisztviselő hitfelekezeti elleni izgatás büntetével vádoltan állott szerdán a budapesti büntetőörvény-szék előtt. Kovács Árpád „A zsidó világszövetség veszedelme az emberiségre nézve“ cím alatt könyvet írt, amelynek tartalma az ügyészi vádirat szerint a keresztény hitfelekezeti elleni izgatás büntetése. A törvényszék bűnösnek mondta ki Kovács Árpádot hitfelekezeti elleni izgatás vétségében és ezért egyhónapi fogházra ítélte el egyúttal elrendelte, hogy az inkriminált részeket a felfoglalt könyvpéldányokban meg kell semmisíteni és ezeket a könyveket a felfoglalás alól a törvényszék feloldja és a vádlottnak kiadni rendeli.

— **Hajdu Miklós: Zsellérek vagyunk . . .** A magyar zsidó irdalom ünnepi ujdonsága: *Hajdu Miklós* új könyve, amely a héten jelent meg a Mult és Jövő kiadásában. *Zsellérek vagyunk . . .* Hajdu Miklós új kötetének a címe. A zsidó élet, a falusi kis Kile meleg pasztellszínei és zsidó emlékei muzsikálnak Hajdu Miklós elbeszéléseiben és rajzaiban. Elmult tavaszok bárányfelhőinek, Elül sófárfúvó reggeleiknek, hajnali szelichoszainknak, ünnepeinknek és köznapjainknak könnye, sóhaja, verőfénye és humora gyöngyözik ezekben az értékes írásokban. — A remekszép két-százoldalas kötetet Gerő művészi rajza díszíti. Hajdu Miklós új könyvének bolti ára 5 pengő, előfizetőink és olvasóink a Zsellérek vagyunk . . . kötetét kiadóhivatalunk révén 4 pengőért rendelhetik meg, portódíj fejében belföldre 50 fillér, külföldre szólóan 95 fillér küldendő.

ORTH. KÓSER BODEGA

SZERENCSEN,

az állomás szomszédságában. Tejes és husos ételek a nap minden szakában. Az utazóközönség pártfogását kéri
Josefovits-bodega, Szerencs.

Tisztelettel értesitem azon tisztelt szülőket, kiknek 4—6 éves fiugyermekük van, hogy szeptember 1-én újra megnyílik a mult évben is bevált és a szülők legteljesebb meglegedésére működött

orthodox gyermek-otthon,

ahol a kicsinyek szeretetteljes gondozásban és igaz zsidó szellemű nevelésben részesülnek. — Beiratás: 1929. augusztus 25-től szeptember 5-ig, d. u. 3—5 óra között a Tiferesz Bachurim helyiségében, (VII., Kazinczy-utca 52—54.) — Kitéző tisztelettel **Eckstein Wolf**, az orth. gyermek-otthon vezetője.

Pályázatok

A budapesti aut. orth. izr. hitközség Torász Emesz iskolájánál melámed-állás jövő évi Chesvan hónapban betöltendő. — Pályázótól megkivánjuk, hogy י"ש מרבים legyen és י"ש מרבים תורה oktatás tekintetében kellő gyakorlattal bírjon. Pályázati kérvények, kor stb. feltüntetésével, valamint képesítési s egyéb okmányok másolataival el látva, a budapesti aut. orth. izr. hitközség elöljáróságához (VII., Dob-u. 35. l. em.) intézendők. Budapest, 5689. Sziván havában.

Az elöljáróság.

A salgótarjáni aut. orth. izr. hitközség pályázatot hirdet egy első kántori állásra. Pályázótól megkivánjuk, hogy három elismert orthodox rabbitól képesítéssel bíró שוחט ובודק מומחה י"ש מרבים elsrangú, kellemes hangú בעל תורה és kiváló קורא legyen. Pályázati kérvényben feltüntetendők: kor, képesítés és eddigi működés, Javadmazás havi 300—500 pengőig, fél sechita, természetbeni lakás és a szokásos mellékjövendelmek. Próbaelődásra kizárólag a meghívottakat bocsátjuk és utiköltségét is csak azoknak térítjük meg.

Salgótarján, 1929. augusztus 12.

Az Aut. Orth. Izr. Hitközség Elöljárósága.

A kapuvári aut. orth. izr. hitközség pályázatot hirdet egy kántor-metszői állásra. Pályázótól megkivánjuk, hogy kellemes hanggal és elsőrendű elimádkozó tehetséggel, 3 elismert orth. rabbitól kabolósszal rendelkezze; מוקד בעיק שוחט מומחה י"ש מרבים legyen. Fizetés megállapodás szerint. Utiköltség csak a meghívottak térítették meg, 25 pengőig. 40 éven aluli magyar állampolgárok küldjék pályázataikat, a családi állapot feltüntetése mellett, alulírott elnök címére.

Kapuvár, 1929 aug. 7.

Rosenberger Dávid elnök

A tabi Machziké-Tóra egyesület keres oly melámed-ot, ki képes י"ש מרבים תורה-t oktatni és szombatonként felnőtteknek mágidűsz-előadást tartani. — Fizetés megegyezés szerint és szabad lakás. Utiköltség csak meghívottak lesz megtérítve.

Tab, 5689. Av 1.

Goldberger Jakab elnök.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknek szavankint 13, vastagon szedett betűkből 25 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sip ucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban válaszbellyel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta közvetít házasságot Nagy Jenő Rákóczi-ut 57-b. — Telefon (cégnélküli levelezés).

HÁZASSÁGOKAT eredményesen közvetít szigorú diszkreció mellett Rothstein Dávid, S. A. Ujhely, Kossuth Ferenc u. 3.

NŐSÜLNE 27 éves szigorúan vallásos, jó megjelenésű zsidó fiatalember, nagyobb vidéki város legforgalmasabb helyén levő rőfősrővidáru üzlettel. Csakis intelligens, vallásos, jó családból való, üzlethez értő hölgyek hozzátartozói válaszoljanak. Igénye 16,000 pengő. „Biztos megélhetés” jelíge a kiadóba.

JÓ CSALÁDBÓL való 4 középiskolát végzett orthodox fiu vagyok. Vidékre, szombattartó nagyobb faterkedő cégnél mint gyakornok elhelyezkednék. 14 éves öcsém szombattartó üzletbe vagy iparhoz elhelyezném. Schwartz Ottó, Kispeszt, Jókai utca 101.

FIATALEMBER elsőrangú elimádkozó, főünnepekre állást keres. „Próbára megjelenik” jelíge.

GOMBLYUK varrókészülék 52 P, cikk-cakk endlizz készülék 48 P, minden varrógéphez használható. Varrógépek 16 évi jótállás mellett igen olcsó árban kaphatók. — Weber Albert, Pápa, Celli-ut 3.

ÉRETTSÉGIZETT fiatalember házitánítói, gazdasági, irodai munkát keres. „Szerény díjért” jelíge.

BÁÁL MŰSZÁF, gyakorolt, kellemes hangú, a nagy ünnepekre állást vállal. Próbára saját költségén megy. Címe: Békéscsaba, Tátra-utca 13, könyvnyomda.

ORTH. KÁVÉMÉRÉS és csemegeüzlet nagy vidéki városban más vállalkozás miatt átadó. „Jó forgalmu” jelíge.

MAGÁNYOS, jóléti, izr. vallású nő elvállalná idősebb nő gondozását szerény díjazásért. Esetleg ápolónőnek is elmenne. Címe: özv. Mechlovits Jakabné, Kispeszt, Battyány-utca 96.

PÁLINKAFŐZŐ-MESTER állást keres, szombat és ünnepek megtartásával. Esetleg szezonmunkára is. „Szeszfőző” jelíge.

HÁZVEZETŐNŐI állást keres lehetőleg magányos urnál, vagy urnahölgnél 50 éven felüli szigorúan orthodox asszony, ki minden háztartási munkát vállal. Jókai-tér 9 sz. I. 11.

ZSIDÓ szakácsnő azonnalra felvétetik. Hermann Miksa, Gyöngyös.

INTELLIGENS német kisasszonyt vallásos házba 2 gyermek mellé keresek. Abeleszné, Izabella u. 76. II. em. 17.

FIATALEMBER volt talmudista, koszt és kvártély javadmazással állást keres. Cim: Wieder József, Budapest, Izabella u. 30.

JÓ HÁZBÓL való 14—15 éves fiu vaskereskedésben tanuló felvétetik. Hirschfeld Rezső, Vác.

MÉSZ, fával és szénrel égetett, kömentes minőségben, pontos szállítás mellett állandóan kapható Pollák Zsigmond cégnél, Debrecen, Miklós-u. 13.

PARÓKÁT tartós hullámokkal (práparáli) hajból legolcsóbban készít Teitelbaum Helén, Miskolc Szentpályi-u. 1.

ISKOLÁS GYERMEKEKET szigorúan orth. házban, gyermekeken család teljes ellátásra elvállalna. Izabella-utca 90. II. 14.

GYAKOROLT okl. tanító magániskolát létesítene oly vidéki orth. hitközségben, ahol erre szükség mutatkozik. Erre vonatkozó szives értesítéseket kérem „Magániskola” jelíge e lap kiadóhivatalába.

SÍRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyári áron Schreiber Jakab villanyerőre berendezett sírkőüzemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda Budapest, VI., Próféta ucca 7

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót י"ש

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Vér folyik a Szentföldön...

A világ egész zsidósága s talán az egész művelt emberiség fájdalommal fogadja a Szentföldről érkezett szomorú híreket. Az a szent terület, ahonnan az a tanítás indult ki az emberiséghez, hogy: a kiontott vér felkiált az égbe, hogy: aki gyilkol, vére vétesse, mert a gyilkolás megfertőzi a földet. most gyilkolások színhelye. Zsidó vér folyik a történelmileg megszentelt helyeken, Jeruzsálemben, Jaffában, Hebronban, Czfászban, Hajfában, valamint Telavivban és az egyes kolóniákon.

Az arabok mintegy adott jellel érkeztek vélték az időt a zsidók lemészárlására. Mi az oka ennek a gyűlöletnek? Talán a török iga alól felszabadult rab-szolgának zsarnokoskodási hajlama, amely nem bírja elviselni, hogy a nagyhatalmak a Balfour deklarációval egy részt az országból a zsidóságnak jutattak? Avagy a gazdasági helyzet az ok, amely az eddigi éhbéretté dolgozó arab munkást kihatározó effendiket emberi s így magasabb bér fizetésére kényszerítette, miután az új letelepülés a bennszülött arab munkást felvilágosította? Ki tudja, nem-e az angol kormány-nak az utolsó hónapokban folytatott politikája, amelynek egyik szomorú megnyilatkozása a Szent Fal mellett megtörtént botránynak lagymatag nyilatkozatokkal való elintézni akarása bátorította fel az arabok egy részét és vérszemémet kaptak attól a nem alap nélkül kalportált véleményétől, hogy a palesztinai angol hivatalnokok egy része nem bánja, ha állandóan tart a zsidó-arab feszültség? A vérontást előidéző okok között talán helyet foglal az a körülmény is, hogy az új letelepülés fiatalága sokszor provokatív módon visel-

kedett és azt hitte, hogy a történelmi jogcím már reális valóság és tényleges birtokában tartja az országot a számbeli többség jogán is? Avagy talán az az egyes zsidó rétegek részéről inaurált politika okozta a bajt, amely propagandát csinál az arab-zsidó testvérisülésnek azzal, hogy az arab lakosságot mohammedán hitre kényszerített bennszülött zsidók nak mondja s ezzel azt a hitet kelti az arabok között, hogy a zsidók félnek, azért hizelegnek? Avagy az egész vérontást az a huligán szellem okozta, amelynek nem is kell komoly ok, amint ezt az európai háboru utáni pogromokból tudjuk?

Oly bonyolult problémát, amilyen a palesztinai kérdés, nem lehet egyszerű okra redukálni. Lehet, hogy az összes felsorolt okok közrejátszottak és mindegyik hozzájárult a gyűlölet kiobbantásához. Nagyon lesújtó s fájdalmasan szívbemarkoló, ami most a Szentföldön történik. Mégis van valami, ami némileg megnyugtató bennünket. Palesztinában nem szokványos európai pogrom folyik, ahol a pogrom után a kormány hazafias akciónak fogja minősíteni az egész kilengést. A hatósági közegek sem állnak a pogrom-hősök mellett, mint Európában, hanem oly kölcsönös öldöklés folyik, amelynek a kormány nem ura egyelőre. Bánkódó lélekkel lessük a híreket Erecz Jiszroelből. Várjuk a zavargások megszűnésének bejelentését. A szomorú eseményből tanulni fog a mandatárius hatalom a követendő politikájában. A statuált példa el fogja remélhetőleg venni a kedvét a zavargóknak évtizedekre. A zsidó lakosság pedig fogadja a kiobbant gyűlöletet égi figyelmeztetésnek, hogy a gólusz esélyei ellen a legjobb védekezési

mód a Tóra törvényeihez és hagyományaihoz való törhetetlen ragaszkodás.

A magyar Kajlelnél nincs emberáldozat sürgős gyorssegélyre van szükség

Frankl Adolf irodai elnök, mint a jeruzsálemi magyar zsidó hitközség (Kajlel) budapesti elnöke, csütörtökön f. hó 29-én a következő megnyugtató rádió-távíratot kapta a Kajlel vezetésétől Jeruzsálemből:

Veszély a Kóel tagjait szerencsésen elkerülte, emberáldozat nincs. Zavargások, üzletbezárások stb. miatt élelmiszerárak óriási módon felszöktek, közszükségleti cikkek megfizethetetlenek, kereseti lehetőség teljesen megbénult, sürgős pénzsegélyre van szükség, hittevérek gyors támogatását kérjük. Kóel Shomré Hachomoth.

Londoni lapok borzalmas részleteket közölnek a mészárlás kezdetéről. Szemtanuk állítása szerint botokkal, késekkel és puskákkal fellegverett arabok behatoltak Jeruzsálem üzleti negyedébe és a békés kereskedők egy részét lemészárolták vagy súlyosan megsebesítették. A vérfürdőt általános rablás és gyújtogatás követte. A legtöbb áldozat az orthodox zsidók közül került ki. Ezek pedig sohasem ártottak az araboknak. Maguk a cionista fasiszta jólfelgyvezerve és megszervezve elég jól eltorlaszolhatták magukat külön negyedeikben.

Chevrojn-ban, ahol a híres szlobodkai jesiva van, megölték az arab hordák 42 böchert, 2 jesivavezető rabbit és megsebesítettek 47 talmudistát.